

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

III. Osiris, sive Bacchus idem ac Moses.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

tribus in Sinai monte editis, cum Deus Mosē alloqueretur, factum est, ut Jovis fulmen Mercurium surripere voluisse dixerit Lucianus. Ex his utique Deum inter & homines obitis à Mosē legationibus, Mercurius legationum ac foederum repertor creditus est. Ad inferos quoque legatus mitti fertur, quod velut ad Mosi imperium Core, Dathan, & Abiron, adversus legem ipsius perduelles, terræ hiatu hausti sint, & descenderint vivi in infernum, ut notavimus supra, cum de Adonide ageremus. Mercurio praefectus est Mercurius, & ponderum mensurarumque inventor creditur, quia Mosēs in emtionibus, venditionibusque contrahendis fraudes legibus suis coërcuit, ponderum & mensurarum aequalitatem sanxit, & foenebrem licentiam sustulit. Lyrae, fistulae pastoralis, atque adeo Musicae repertor Mercurius existimatus est: geminum hymnum, omnibus Poëticae artis pigmentis splendescentem, Deo Mosēs decantavit. Idem buccinam eam reperit, quæ Afosra ab Ebraeis appellatur, & describitur à Josepho: cum aliqui Lyra, & alia pleraque instrumenta musica ex Oriente prodierint. Id nomina ipsa satis ostendunt: ex כנור factum est *xivvea*; ex נבל, *vabla*; ex תפה, *typha*; ex סבבא, *sabba*; ex Gingra, qui Phœnicum lingua fuit Adonis, גיגרא, genus quoddam tibiarium; & ex אבוב, *tibia*, (cujus etymon est in primitivo אבב, unde אבוב, *calamus spica*; quia olim tibiae fiebant è calamis) nomen habuerunt Ambubajæ, quod perinde est ut si tibicinas dicas. Hinc Juvenalis:

*Jam pridem Syrus in Tiberim defluxit Crotas,
Et linguam, & mores, & cum tibicine chordas
Obliquas, necnon gentilia tympana secum
Vexit, & ad circum jussus prostare puellas.*

Lucian. Dial.
Apoll. & Vulc.

Num. 16. 33.

Joseph. Antiq.
libr. 3. cap. 11.

Juven. Sat. 3.

Post abactas Apollinis boves lyram à Mercurio repertam esse fabulantur: post exilatam Ægyptum carmen lyricum Deo Mosēs cecinit. Mercurio veteres vitulo fecisse auctor est Ovidius, propter conflatum ab Aarone vitulum aureum, quem combustum igni, in pulverem comminutum, & in aquam coniectum Mosēs Judæis propinavit: nam quæ Deo cuique valde odiosa essent animalia, hæc ipsis sacrificabant. Scribit Plutarchus, alique, seniorum Mercuriorum simulacra pedibus, manibusque truncata exhiberi, quadam vero parte nimium parata, propterea quod senes, non celeritate pedum, vel manuum robore, sed mentis vigore ac fecunditate res administrare solent; quæ Mosi ita propria sunt, ut non alteri cuiquam magis conveniant. Futurorum prænotionem & artem divinandi ab Apolline Mercurium accepisse narrat: Mosēs à Deo propheticam habuit facultatem, & inter Prophetas censetur. Summa Mercurium inter & Herculem necessitudo ac societas ab antiquis constituitur, adeo ut communes eorum fuisse statuas Aristides prodiderit; atqui Herculem Josuæ typum esse infra demonstrabo. Scribit Apollodorus Jovem, simul ac soluta femoris futura Bacchum enixus est, Mercurio eum tradidisse, hoc est Mosē Mosi; nam & Mercurium Mosē esse jam ostendi satis, & Bacchum quoque Mosē esse mox ostendam: sic enim unum eundemque hominem multiplici specie, plures homines una persona Fabulatores adumbrabant. Symbolum Mercurii canem fuisse docet Plutarchus: quod Calebum Mosēs socium habuerit. Vox autem *Caleb*, Ebraice *canem* significat. Facit huc Chronologorum quorundam, ac imprimis Augustini sententia, qui Mercurium Mosi coætaneum faciunt. Facit huc & adnotatio quædam inserta nuperæ editioni Lactantii, ad *psalm* supra allatam, è libro primo Institutionum, in qua legitur codicem quemdam manuscriptum Bibliothecæ S. Pauli Lipsiensis, pro voce *Thoth*, substituisse, *Mosin*. Finem faciam dissertationis hujus in opportunissimo ad opinionem nostram Artapani testimonio, quod proferunt Eusebius, & Auctor Alexandrini Chronici, cuique ad stipulatur Auctor Hypomnematis in Hexaëmeron, quod Eustathio tribuitur. Illic legitur Mosē ab Ægyptiis pro Deo habitum fuisse & cultum, & Mercurium appellatum; cumque bellum gereret adversus Æthiopas, condidisse urbem, & Hermopolin appellasse.

Ovid. 4. Met.

Plut. An seni sit
gerenda Respu.

Aristid. Orat.
in Herc.
Apollod. libr. 3.

Plutarch. De
Isid. & Osir.

August. libr. 18.
Deciv. Dei.
cap. 8.
Lact. libr. 1.
Inst. cap. 6.

Euseb. libr. 9.
Præp. Evang.
cap. 27.

III. At non in Theuth solum, sive Mercurio, sed sub Osiridis quoque persona, quem eundem esse ac Dionysum, sive Liberum Indorum domitorem asseverant Antiqui, Mosē Ægyptii coluerunt. Cum enim non politicis solum & æconomicis, sed militaribus etiam virtutibus claruerit, illas in Mercurio, has in Osiride, seu Libero adumbrarunt præci illi artifices fabularum. De Mercurio vidimus, & quidem ita luculenter, ut mirabile sit in re tam perspicua neminem adhuc, quod sciam, verum olfecisse. Bacchum autem quoniam doctorum hominum studiis jam deprehensum est Mosi esse simulacrum, argumenta eorum contrahemus in pauca; tum si quid ad rei confirmationem suppeditet penus noster, adjiciemus. Nati sunt in Ægypto Mosēs & Bacchus, in arcam uterque inclusus, & in profluentem abjectus. Huic Mosi nomen, illi Misi, ut est in Orphicis. Utrique tributus est sexus uter-

Osiris, sive
Bacchus
idem ac Mo-

Orph. Hymn.
in Mitem.

- que. Bimater uterque; nam & velut alteram matrem Thermuthin Pharaonis filiam habuit Moses, quem illa adoptavit in locum filii, ut loquitur ipse Moses; & bis etiam propriae matri, primum à natura, deinde à Thermuthide traditus est alendus. Venu-
 tus uterque & forma præstans. Eductus uterque in Arabia; hic ad Sinam montem, ille ad Nysam, quæ Sina ipsa est, ut diserte habent Fasti Siculi. Exulavit uterque. Bacchæ cujusdam virga in terram projecta serpentis instar repere visa est, ut illa Mo-
 sis. Bacchi chorus fruebatur lucis aspectu, dum Indi tenebris obsiti erant, quemad-
 modum Israëlita inter Ægyptios. Fugiens uterque Ægyptios, pedibus mare Rubrum trajecit. Transiit ille fluvios Hydaspem & Orontem thyrso arefactos; hic Rubrum mare mirifica virga bipertitum. Cornutus uterque fingitur. Leges tulit uterque du-
 plici tabulæ inscriptas. Νόμιος uterque fuit: de Mose quidem vidimus supra: de Bac-
 cho testatur vetus Epigramma Anthologiae. Bacchæ, itidem ut Moses, virga aquas
 de rupe elicerunt. Hic serpentem æneum erigit; illæ se tortis serpentibus incingunt,
 serpentibus coronantur, Bacchicorum orgiorum insigne habent serpentem, & iis
 qui Sabazis sacris initiantur symbolum est serpens sinum pervadens. Calebum, quod
 vocabulum exponitur canis, locum habuit Moses, canem Liber. Mosis jussu race-
 mum è promissa terra retulit Calebus; Bacchi auspiciis reperta est facio vitis. Deni-
 que manat utrique terra lactis, mellis, ac vini fluentis.
 Hæc ab aliis jam observata sunt: ista à me. Osarsiph Ægyptiis dictus est Moses,
 Bacchus Arsaphes, ut jam dixi: quas voces non affines solum, sed easdem esse pro-
 clivis est suspicio. Fulminibus ambustam esse Semelen, & inter ignes natum Bac-
 chum prodit fabularis historia; unde *πυρκαϊστής*, & *Ignigena* dicitur, propter visum
 Mosis in rubo ignem, & habita eidem cum Deo colloquia inter ignes & fulgura.
 Hinc *μοῦσας τὸν δόνουον οὐὸν πάλιας σελαγάν, τὰς τὰ μὲν λαμπάδων & πυρὸς χορδαίον, &*
διδάσκων τῆν θρόν. Comestorem Bacchum cum tadis fulgere, hoc est cum lampadibus & igne
 tripudiare, & fervidum ac igneum esse Deum, aiunt Aristophanes, ipsiusque Scholiastes.
 Hinc instituta Baccho *λαμπάδων χορδαίον* apud Pellenses *λαμπάδων χορδαίον*, Pausania in
 Achaicis commemorata. A Nymphis educatus fuisse dicitur Bacchus, quod in Nili
 aquas projectus sit Moses: nam *νύμφαι* aquæ sunt. Mises ille in Orphicis Hymnis lau-
 datus, qui idem Bacchus est, Isis filius fingitur, & cum ea ac famulabus ad Nili
 fluenta exultans & tripudians exhibetur, quod ancillis comitata Thermuthis, cum ad
 Nilum lavandi causa descenderet, Mosem in Nilo expositum servaverit. Ex hujus
 Misis nomine factum videtur Misagenis nomen, qui Masinissa filius fuit, Livio saepe
 memoratus; quemadmodum à Jove Diogenes, à Mercurio Hermogenes, ab Oro
 Origenes: ut facilis inde conjectura sit Misis sive Mosis religionem ad Numidas quo-
 que transiisse. Fallor, aut later idem ille Mises in his Hieronymi verbis, ex Epistola
 ad Latam: *Nonne specum Mithrae, & omnia portentosa simulacra, quibus Covax, Niphus,*
Miles, Leo, Perses, Helios, Bromius pater innitebantur, subvertit? Ubi pro, Miles, le-
 gendum suspicor, *Mises*. Auctor est Philostratus, Indos quosdam existimare, Bacchum
 Indi fluvii filium esse, quod Moses velut Nilo patre renatus sit. Scribit Diodorus
 Osiridis exercitum duxisse Herculem; quod Mosis exercitus ducem habuerit Josiam,
 cujus typum esse Herculem infra approbabo. Virorum ac mulierum exercitum Bac-
 chus circumduxit, perinde ut Moses. Nefarios uterque & facinorosos suppliciis affe-
 cit. Bacchum cognomine *γυμνοπέδιον* dicit vetus Poëta, propter expugnata Mosis
 auspiciis *monstra sfliorum Enac de genere giganteo*, & excisas reliquias *Raphaim*, quas per-
 cussit *Moyse* atque *delevit*, ut est in libris Numerorum, & Josue. Ab Indis in Græciam
 victor Bacchus fingitur remeasse; quia Ægyptus contermina est Æthiopiae, quam ab
 India veteres Geographi non distinxerunt: Moses autem adversus Æthiopas bellum
 gessisse dictus est, ut supra docui; & ex Ægypto deinde quæ vicina Æthiopiae regio est,
 in Asiam progressus, sibi India venire dictus est; quemadmodum Nilus Virgilio, *annis*
devenex ab Indis dicitur. Bacchus patriam in libertatem vindicasse, & in rei monu-
 mentum urbem condidisse, & de facti nomine Eleutheras appellasse dicitur à Diodo-
 ro; unde *ἑλευθερίας*, & *ἑλευθερία* cognominatus est à Græcis, Liber à Romanis, te-
 ste Alexandro apud Plutarchum: Moses populares suos Ægyptiaca servitute exemit.
 Mercurio *χθονίος* Bacchi nomen Orphica tribuunt, quia Bacchus & Mercurius, unus
 idemque est, Moses videlicet. Ob eam causam Ægyptii Mercurio, sive Thoth dica-
 runt, & de ejus nomine appellarunt Septembrem mensem, quo vindemiam colligere
 Anth. l. i. c. 91. solent. Vnde vetus epigramma Anthologiae:
πρώτος θοῦθ ἰδὴν θριπτικὸν ἐπὶ κοῦρον ἐχάρισε
Primus Thoth novit falcem cuius admovere.
 Apollod. libr. 3. Hinc quoque ortum est, quod de Jove narrat Apollodorus, cum partum Semeles Ju-
 nonem celare vellet, Bacchum mutasse in hædum, & Mercurio tradidisse deferen-

dum ad Nymphas Nyssæ montis. Comatus & *καλλιέθειρ* inducitur Bacchus, & *ξανθοκόρη* dicitur in veteri Epigrammate, propter radios quibus Mosis vertex cingebatur. Mitra eidem imponitur, propter Aaronis mitram. Aaronem autem fratrem cum Mose, itidem ut Amramum patrem, historici Scriptores sæpe confundunt. Trogo quidem Mosis filium Aaron esse dicitur, & Arius appellatur. Terram Bacchus concutit, quamobrem *ἐπιχρῶν* nominatur in Orphicis, flammæque ejus opera è terra erumpunt: terræ hiatu hauriuntur Core, Dathan, & Abiron, cum adversus Mosem rebellassent; tum alii ejusdem perduellionis rei erumpentibus ignibus succensi sunt. Thyrsium Bacchus, sive ferulam, sive baculum manu gestat, unde *θύρσονάκτης*, & *σκηπτοεχὴς*, & *ναρθηκοπέδες* dicitur; propter mirificam virgam Mosis. Columnæ symbolo designabatur Bacchus, & *στυλιόνης* appellabatur, propter columnam illam nubis, diurni Israëlitarum itineris ducem, igneam vero nocturni. Id tangit Clemens Alexandrinus. In lapidem quadratum tractu temporis mutata est hæc columna apud Arabes, quos hoc simulacro coluisse auctor est Maximus Tyrius Deum aliquem sibi incompertum. Plane is est *λίθος τῆς ἑσχαθῆν*, Euthymio memoratus in Saracenicis à Sylburgio editis, sive Meccano Templo servatus, quem Arabes ante Muhammedi tempora sibi cultum, non tamen post inventam ab eo novam religionem divinis honoribus prosequi deserunt. Bacchi autem apud eos educati, seu potius Mosis, simulacrum hoc esse ex superioribus conjecturam facere licet. Niger ille quidem lapis est, at candidus alter visitur Hispahani, quem ex Arabia itidem ab Ali Propheta advectum putant Persæ, & summopere venerantur. Et candidum quoque olim fuisse lapidem Brachthan bardi Arabes putant. Alios etiam lapides Meccæ ii colunt: sed redeamus ad Bacchum. *Τελετήρης* dicitur, quasi dicas, rituum & ceremoniarum auctorem, Deorum quippe colendorum rationem, legesque ac judicia sanxisset fertur; quod Israëliticæ religionis & *πολιτείας* ex Dei præscripto conditor fuerit Moses. Prudentem fingunt Bacchum & *ὄβελθα*, qua laude floruisse quoque fertur Ægyptius ille Mercurius, cum eum sibi consiliarium Osiris adhibuerit, & ad bellum proficiscens jussisset monitis atque consiliis Isidem juvare: quia maximis rebus gestis summiæ prudentiæ Moses specimina edidit, unde *σύνεργος σωτηριώτατος* vocatur à Josepho. Bacchi demessa fuisse pudenda, in cistam condita, & à Cabis in Thusciam delata, cur fingerent Veteres, causæ fuit istud quod legitur in Exodo: *Tulit illic Sephora acutissimam petram, & circumcidit præputium filii sui, tetigitque pedes ejus, & ait: Sponsus sanguinum tu mihi es. Et dimisit eum, postquam dixerat, Sponsus sanguinum, ob circumcisionem.* Hinc *φαλλασκοεὶα* Ægyptiorum & Græcorum in sacris Osiridis & Bacchi. Hinc Præbia, fascini forma, quæ de collo puerorum legimus pro amuletis Veteres suspendisse. Rem aliter narrat Diodorus, Typhonem nimirum post interfectum Osiridem & membratim sectum, virilia ejus projecisse in fluvium, atque ea demum cum Isis, cæteris viri membris collectis, non reperisset, divinis honoribus in templis consecrassè. Diversis modis narratæ ejusdem fabulæ una tamen origo est. Cur autem *ἑξορδάλιον τῶν αἰδίων* fingeretur simulacrum Osiridis, ut est apud Plutarchum, hæc ipsa fuit causa, quæ effectum esse diximus ut eadem forma Mercurio tribueretur. Musicæ deditus fuisse fertur Bacchus, & Satyros saltatores & cantores secum, Musasque adeo ipsas circumegisse; & tympanorum ac cymbalorum, non in acie modo, quod testatur Diodorus, sed in Deorum etiam, sui que adeo ipsius cultu ac cerimonis, quemadmodum habet Arrianus, usum Indis tradidisse, propter hymnos à Mose recitatos: quo canente *sumsit Maria prophetissa, soror Aaron, tympanum in manu sua, egressaque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris, quibus præcinebat.* Inde est quod Oxydracæ, qui se Baccho prognatos ferebant, orgia cum tympanis celebrabant, & Indorum reges in publicum prodeuntes tympana cum tintinnabulis præcessisse refert Strabo. His perperam & confuse intellectis sic disseruit Tacitus: *Quia sacerdotes Judæorum tympa- nisque concinebant, hedera vinciebantur, vitisque aurea Templo reperta; Liberum patrem coli domitorem Orientis quidam arbitrati sunt, nequaquam congruentibus institutis: quippe Liber festos letosque ritus posuit; Judæorum mos absurdus, sordidusque.* Plutarchus quoque Tabernaculorum festum, quod post collectas fruges, & vindemiam agebatur, Bacchicam quamdam celebritatem & *θύρσοφειαν* esse censet; Sabbathum etiam meram esse *εὐχυσίαν*, eo die sese largius invitare Judæos, & vino madere; nomen Sabbatho esse à Sabo, Levitis à Lyso, vel ab Evio, quæ Bacchi cognomina sunt. Hæc valde inepta sunt; sed ex iis tamen apparet confusam Mosis & Bacchi notitiam Græcos habuisse; & qui fanciti fuerant ab illo ritus, in hujus honorem institutos existimasse. Credat aliquis ex nomine serpentium, quibus incinctæ Bacchæ procedunt, factam vociferationem *Εὐε*, & *Εβαν*, quam in ore habebant, unde & *Εβαντες* dicitur, & Bacchus Evius: nam serpentem Syri *κνίη* appellant. Clemens Alexandrinus in Pa-

Anthol. libr. 1. cap. 38.

Justin. libr. 36. cap. 2. Orph. Hymn. Τελετήρης. & Hymn. εἰς ἑσχαθῆν.

Clement. Alex. Strom. 1.

Maxim. Tyr. Dissert. 38.

Joseph. libr. 2. contra Apion.

Exod. 4. 25, 26.

Diodor. libr. 2.

Plutarch. de Isid. & Osir.

Diod. libr. 2.

Arrian. Indic.

Exod. 15. 20.

Strab. libr. 15.

Tacit. Hist. libr. 5. cap. 5.

Plutarch. Symp. libr. 4. Quest. 5.

ranesi, de Bacchis: ἀνεσημῆροι τοῖς ὄφειν, ἐποροδύσσοντες δ' αὖ. *Coronati serpentibus, ululantes Evam.* Quod arripuit Epiphanius: οἱ τὰς ὄφεις ἀνεσημῆροι, inquit, ἐνάλουτος τὸ, εἶα, εἶα. *Qui serpentibus coronati sunt, vociferantes, Va, Va.* Pergit Clemens: σημῆρον ὄφρων βακχικῶν ὄφεις ἐστὶ πεπλησμένους ἀνῆγα γουῶ καὶ τῶ ἀκροῦν τῶν ἰσραὶων φωνῶν, τὸ ὄνομα τὸ εἰνὰ διασωόμενον ἐρμηνεύεται ὄφεις θήληα. *Insigne orgiorum Bacchi, serpens est factus dicatus. Nunc igitur juxta accuratam Ebraeorum linguam, vox Hevia aspirata exponitur Serpens femina.* Verum ad eos potius accedimus, qui hæc referunt ad insanos temulentorum clamores, à Salomone in Proverbiis notatos, וַיִּי, quod est εἶα Epiphani, & וְהָאָהָה quod est εὐδὲ. Itaque Clementi & Epiphanio assentiri non possum, qui Bacchantium serpentes & clamores, Evam hominum omnium matrem, & infidiatorem serpentem notare putant. Nam quid Bacchi mysteris cum Eva? Præterea ut splendorem vultus sui amiculo obducto Moses occultuit, ita Osiridis imaginibus velamen flammæ, ἀπτερόντων φλογόφθῆ, circumponi Plutarchum testatur. Copias suas æstu fatiscientes ad salubres montis Meri fontes deduxit Bacchus; suas Moles siti laborantes, & aquarum scatebris è montis Horebi rupe virgæ suæ tactu elicitis recreavit. Ignotum denique Osiridis sepulcrum fuit, juxta Diodorum: quod & de sepulcro Mosis Literæ sacræ testantur.

IV. Osiridi sacri erant boves illi, Heliopolitanus & Memphiticus; hic Apis dictus, ille Mnevis, vel erant potius ipse Osiris, quem Mosem esse diximus. De Apide id Plutarchum docuerunt Ægyptii Sacerdotes, quemadmodum fatetur ipse in libro De Iside & Osiride. Præterea apud Eusebium narrat Artapanus, Nacherotem Ægyptium à Mose quarentem equid hominibus valde esset utile, boum genus respondisse, qui terram arant: Chenephrem itaque Ægypti regem, taurum nominasse Apim, eique Templum extrui iussisse. Quoniam ergo causâ fuit Mosis dictum, cur hoc cultu Apim consecraret Chenephres, promptum fuit posteris, qui Mosem ipsum haud secus ac Deum jam sancte venerabantur, ut mox dicemus, Apim cum Mose confundere. Polemo quidem apud Africanum Apidem Phoronei filium Mosis coævum facit. Mnevem autem esse Mosem colligitur ex Justino in Parænesi, ubi testimonium proferens ex Bibliotheca Diodori, quo de Sacerdotibus Ægyptiis audivisse ait primum legislatorem fuisse Mnevem, pro Mnevis quod præterunt hodiernæ Diodori editiones, Justinus scribit Μνώβη. Unus nimirum idemque est Mnevis & Mosès. Firmatur id ex nomine Monios, quod Mose tributum esse diximus supra. Voces autem Monios & Mnevis elementorum solum ordine diserepant. Firmare id etiam possum ex dictione Μόγος, quæ Græcis vitulum & bovem sonat. Μόγος autem ipsum est Mosis nomen, ut ostendi supra, cum de Pythagora agerem. Appellationem vero hanc ex Ægypto transisse in Græciam minime mirabitur, quicunque meminerit Ægyptiorum discipulos fuisse Græcos, totamque Græcicam Theologiam ex Ægypto manasse per frequentia gentis utriusque commercia, & crebras Philosophorum Græcorum peregrinationes, & mansiones in Ægypto, condiscendæ Philosophiæ causâ. Id sæpe fatetur Plato; fatentur etiam Plutarchus, Proclus, Iamblichus, & alii, quod commemoravi jam supra, & infra quoque multiplex erit commemorandi locus. Cum igitur Mofchi nomen asciverunt Græci quidam, non ad obviam & patentem nominis significationem, sed ad nobiliorem & occultam spectasse reor, ut pote non ignaros penitus, id nominis virum quemdam magnum prius gessisse.

V. Serapin quoque eundem esse ac Osirin docuit Sanchoniathon, & multis ostendit Macrobius. Itaque Serapis etiam fuerit Mosès. Id confirmat Ptolemæi Lagidæ somnium, quod refert Tacitus, oblatum ei secundum quietem Serapidem, visum in cælum igne plurimo attolli. Hinc origo nominis: nam שרפ is est *incendere*, unde & שרפים dicti, quod reddidit Dionysius, ἰμπερσῆς, ἰμπερσῆς; Gregorius *incendentes, ardentis*, ut notavimus in Origenianis. Indidem ergo Serapis, quod igne plurimo in cælum tolleretur, non pro Osirapis, ut volunt Clemens Alexandrinus, & Cyrillus; nec pro Soroapis, vocabulo conflato ex σορῆς, *loculus*, & Apis; ut tradit Clemens ex Nymphodoro, & ex Varrone Augustinus; neque ex Ægyptiaca voce σέρπ, quæ *diem festivum* sonat, ut docet Plutarchus. Merito autem appellationem ex igne habuit Mosès, qui vultu flammeo de monte ad suos reversus est, & inter ignes legem à Deo accepit. Gemmæ formam exhibet Pignorius in Expositione mensæ Isiacæ, in qua sculpta videtur imago Serapidis cornuti & radiati, virgam tricuspidem angue circumplacatam gestantis. Symbola hæc sunt Mosis, qui radiatus de Horebo descendit, qui cornutus pingitur vulgo, cujus gestamen virga fuit in serpente non semel mutata. Tricuspis illa est, qualem Neptuno ad temperandos maris fluctus Mythologi tribuunt: quippe Rubri maris undas protensa virga discedere iussit Mosès & coire; Ægypti aquas vertit in sanguinem, ex iisque ranas eduxit.

Epiph. Hæc. 80.

Proverb. 23. 29.

Plut. de Isid. & Osir.

Diodor. libr. 2.

Diodor. libr. 1.

Apis & Mnevis ii- dem ac Mo- ses.

Euseb. Præp. Evang. libr. 9.

African. Chro- nogr. libr. 3. apud Euseb. Præp. libr. 10. cap. 10.

Serapis idem ac Mosès. Sanchon. apud Euseb. Præp. Evang. libr. 1. Macrobi. Sat. libr. 1. Tacit. Hist. libr. 4. c. 85. Clem. Alex. Protrept. Cyrill. libr. 1. contr. Julian. Clem. Alex. Strom. 1. August. l. 18. de civit. Dei. c. 6. Plut. de Isid. & Osir.